

Uredništvo
in upravnništvo:

Kolodvorske
ulice št. 15.
Z urednikom se
more govoriti
vsaki dan od 11.
do 12. ure.

Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:

Šeststopenjska peti-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsaki dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravnstvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja

za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
50 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

Štev. 6.

V Ljubljani v sredo 5. marcija 1884.

Tečaj 1.

O dolenjski železnici.

I.

Ako primerjamo ustroj človeške družbe z organizmom človeškega trupla, našli bomo mnogo podobnosti med njima. Analogija je tako jasna, da slavni učenjaki poskušajo s fiziološkimi pojmi v enotno sistem spravljati neizmerno različnost onih prikazij, iz katerih se sestavlja socialno življenje. Taki narodni ekonomski radi prispodablajo narodno gospodarstvo tvarinski presnovi v človeškem životu, občila (komunikacije) pa onim organom, kateri posredujejo krvni obtok. Pridružimo se tej podobi in nehoté se nam urine misel, da preneha krvni obtok, da prestane tvarinski pretvor, da mine življenjska moč družbenemu organizmu, kakor hitro se zanemarjajo arterije našega prometa, komunikacijska sredstva, zlasti železnice.

Dežela brez železnice zapade poginu, njeno prebivalstvo letargiji in duševni smrti. Kdor tega ne veruje, naj se potruži na Dolenjsko, da se bo sam prepričal o žalostnih posledicah zanemarjenih komunikacijskih zvez. Kraji so mikavni, deloma divno lepi, dobrotljiva priroda jih je blagoslovila, zemlja rodi obilo žita in vina, podnebje je kakor ustvarjeno za sadjerejo, gosti gozdovi pokrivajo gorovja, sem ter tja nahajajo se bogati zakladi premoga in drugih koristnih kopalin — ali vse to bogastvo je mrtvo, nikdo se ne briga zanj, gospodarstvo spava smrtno spanje, kajti v celi obširni pokrajini med Ljubljano in Karlovcem, med Savo in notranjsko Reko nimaš nobene železnice. Žalost prešine popotnika, kateri obhodi Dolenjsko; niti sledu ne bo našel obrtnosti ali prometa, k večjemu kako mlinsko kolo se melanholično obrača, in na prašni, zapuščen cesti srečal bode le kodravega poštnega hlapca, mirno spavajočega na polomljenem vozičku.

In kako se razvija narod, kako napreduje veseli in krepki Dolenjci, kako razvijajo bogate svoje darove? Revščina se širi in beda uničuje njih duševne in moralne zmožnosti.

Vsaj pravi veliki Amerikanec Carey, prava avtoriteta na gospodarstvenem polju: „da se zmanjša moralna moč, kakor hitro se zavira cirkulacija prometa“.

Človeški razvoj je odvisen od vnanjih pogojev in če je bolno gospodarstveno življenje, boleha in peša tudi duševna in naravna sila. Gola domišljija bi bila, od samih zakonov pričakovati rešitve; tudi nerazrušni domi (Heimstätten), s katerimi se sedaj bavi agrarna politika na Nemškem in Avstrijskem, ne bodo mogli propada ometi dolenjskega prebivalstva, katero po svoji veliki večini uže spada pod oni ominozni „Existenzminimum.“ Brez železnice je Dolenjska zgubljena, ali dajte ji železnico in dali boste omamljenemu truplu zrak in svetlobo. Zrak bode oživiljaval otrpnela pluća, svetloba pa bo otemnelemu očesu zopet dajala žive boje in podobe.

In ker je vprašanje dolenjske železnice prevažno za naš gospodarski in narodni razvoj, ker je skrajni čas, da se enkrat lotimo zanemarjenih materialnih vprašanj, zapustivši neplodno polje politične frazeologije, hočemo v posameznih člankih razjasniti gospodarstveni pomen dolenjske proge; pečali se bomo dalje z zgodovino onih poskusov, ki so se bili do sedaj storili v ta namen, in končno bomo razložili čitateljem nekatere misli o načinu, kako bi se dala srečno izvršiti dotična črta z državno pomočjo in s sodelovanjem dežele kranjske.

Kako naj bi se uravnale naše občine?

V.

Policijski nadzor nad posli in delavci bi spadal z opravi izvrševanja poselskega zakona vred v področje velike občine, kajti uradno osebje male občine bi komaj moglo redno spolnovati dotične dolžnosti, namreč presojati vzajemne pravice in dolžnosti gospodarjev in poslov izvirajočih iz službenih pogodb, razsojati prepire med temi in unimi, primerno kaznovati prestopke po-

selskega reda in po dolžnosti nadzorovati vedenje raznih delavcev, zlasti v tovarnah in pri večjih obrtniških in rudarskih podjetjih. Sicer se samo po sebi razume, da bi zoper posle in delavce, ko bi se sploh pregrešili zoper varnost osebe ali lastnine, imel dolžnost postopati glavar male občine, kateri smo odkazali skrb za varnost osebe in lastnine v navadnih časih.

Nravnostna policija, t. j. skrb, da se v občini ne dela pohujševanje, n. pr. s ponočnim rogoviljenjem, pijančevanjem, razsajajočim in nesposobnim ravnanjem pri javnih plesih in drugih veselicah, po pivnicah, zlasti po preteku policijske ure, s prepovedanimi igrami, s pohujšljivim vedenjem neporednih žensk, onesvečenjem praznikov itd., pridržala bi se mali občini, a kaznovanje dotičnih prestopkov, ki spada, kakor smo rekli, v izročeno občinsko področje, bilo bi opravilo velike občine.

Skrb za uboge in za občinske dobrotne zavode ali naprave (ubožne hiše, hiralnice, bolnice itd.) spadala bi v področje velike občine ali županije, v kateri bi imeli občani, kakor je bilo uže rečeno, svojo domovinsko pravico.

Ravno tako bi bilo podeljevanje žetivnih oglasnic opravilo velike občine.

Stavbna in požarna policija bi spadala z izvrševanjem stavbnega zakona vred v področje male občine, dovojevanje policijsko, da se kaj po predloženem načrtu zida, pa v področje velike občine. Glavar te občine pa naj bi v tej zadevi imel pravico, naročiti glavarju male občine, naj opravlja on na mesto njega dotične ogleda in naj mu predlaga spise v razsodbo. Razume se sicer samo po sebi, da bi imel glavar velike občine tudi pravico, paziti na to, da se stavba izvrši na tanko po potrjenem načrtu in po besedah podeljene dovolitve. Kar se tiče požarne policije, morala bi velika občina skrbeti v svojem področju za to, da bi bilo v njenem okolišju vedno dovolj potrebnega orodja za gašenje požarov.

Skrb za ustanovitev in vzdrževanje ljudske šole v občini bi spadala v področje

Listek.

Punin in Baburin.

(Spisal Ivan Turgénev, poslovenil K. Štrekelj.)

(Dalje.)

— Ali ste uže davno prišli sem? vprašam.
— A danes zjutraj.
— Ali ste morda vi tisti, o katerem . . .
je govoril gospod Baburin z milostivo gospo?
— Tisti, prav taisti.
— Vašega tovariša kličejo Baburina, kako pa vas?
— A mene — Punina. Punin mi je družinsko ime, Punin. On je Baburin, jaz Punin.
— Zopet zaročila s čašicama. — Čujte, čujte ščinkavca . . . kako se zaliva!
Meni se je ta posebnik naenkrat „strašno“ dopadal. Kakor vsi dečki bil sem pred tujci ali plašen, ali pa ohól; s tem pa obnašal sem se kakor star znanec.

— Pojte z menoj, rečem mu, jaz vem še lepše mesto od tega, tam je tudi klop, lahko sedeva. Vidi se tudi struga.

— Prosim, pojdiva, odvrne pevače moj prijatelj, ter stopa pred menoj. Hodé se je zibal in krožil z nogama sem ter tje, glavo pa je stavljajal za tilek.

Zdaj opazim, da ima zadaj na suknji pred vratnikom male trepce.

— Kaj pa vam visi tukaj? vprašam ga.
— Kje? vpraša on in potipa vratnik z roko. — A! ti-le trepci? Le pustite! Prišli so zavolj lepšega, ne motijo me.

Privedem ga k klopi in sedem, on se usede zraven mene. — Tukaj je pa lepo! pravi in vzdihne globoko. — Oh, kako lepo! Prekrasen vrt imate. Oh, oh-ho!

Pogledam ga po strani. Kako kapo pa imate? vsliknem nehoté. Pokažite lés!

Prosim, gospodič, prosim! — Sname si kapo, jaz sežem po njo, povzdignem oči in — osupnem! Punin bil je po polnem plešast, niti jednega lasu ni bilo videti na njegovi plešasti črepinji, pokriti z gladko, belo kožo.

Z dlanj potegne čez njo in se zasmeje. Kader se je smejal, tresel se je ves, široko je odpiral usta in utrinjal z očmi, po čelu navzgori, v treh vrstah, pa so se mu delale velike gube — kakor valovi. — Kaj? vpraša naposled, ali ni v resnici pravo pravcato jajce?

— Pravo jajce, pravo pravcato jajce, povzamem veselo. — Ali ste uže davno taki?

— Davno, in kake lasi sem imel! — Zlatoruno, podobno tistemu, za katerim so brodili argonavtje po morskih globočinah.

Da-si sem imel še le dvanajst let, znal sem vender iz svojega mitološkega učenja, kedo so bili argonavtje. Začudim se tembolj, ko zaslišim to besedo v ustih človeka, odétega, malo ne, v cunje.

— Vi ste se morda mitologije učili? vprašam ga, vrteč v rokah kapo njegovo, ki je bila znotraj vatovana in obložena s kosmato kozuhovino ter je imela zlomljeno branilo*.

* silc, šild.

male občine, ali spada prav za prav v področje dotične šolske občine, ki je tu pa tam sestavljena iz več malih občin ali občinskih delov.

Poskušnje, da se ljudje, ki so med seboj v pravnem prepiru, po zaupnikih, izvoljenih izmed občine, med saboj poravnajo, in opravljanje prostovoljne prodaje premakljivih reči na dražbi izročili bi mi veliki občini ali županiji, ki bi imela tudi za taka opravila sposobne organe.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogersko cesarstvo.

Juridično-politični odsek gospodske zbornice je dokončal svoje poročilo o izjemnem stanju in o prenehanju porotnih obravnav na Dunaju in v okolici njegovi. Kakor je bilo pričakovati, predlaga večina, da se postopanje vlade odobri. Včeraj je zborovala budgetna komisija in razdelila je posamezne referate; pritrdila je tudi sklepu poslanske zbornice gledé pomoči, ki jo dá državna blagajna za reguliranje Drave na Koroškem.

Odsek, ki ga je državni zbor volil v posvetovanje Chlumeckijevih gospodarstvenih predlogov, imel je 3. marcija svojo prvo sejo. Vsak se je nadejal, da bode predlagalec s konkretnimi predlogi, z določenim programom stopil pred odsek. Toda varali smo se! Levičarjem je bilo le za demonstracijo, hoteli so le nekoliko svoj obledeli nimbus osvežiti pri lehkovernih volilcih, in mesto da bi Chlumecky v odseku razvijal pozitivne ideje, ni priporočal drugega, nego da se izvoli pododsek ter skliče enketa, katera bi imela nabirati statistično gradivo, preštudirati ogromno tvarino in končno nasvetovati svoje predloge. S tem bi se bila stvar zavlekla — *ad calendas graecas*. Odločno se je temu predlogu upiral Rieger ter je nasvetoval, naj se vlada pozove, sestavljati potrebne date ter državnemu zboru uže v prihodnjem zasedanju predložiti dotične postavbe. Do glasovanja ni prišlo, ker se je odsekova seja preje pretrgala.

V poslanski zbornici se pripravljajo govorniške sile na budgetno debato; v petek se prične drugo branje budgeta za l. 1884. Na posebno željo ministra dr. Pražaka sešel se je zopet kazenski odsek in v delo vzel načrt novega kazenskega zakona. Minister je rekel, da namerava vlada državni zbor še le okoli Binkošti zaključiti, in ako odsek vsak dan zboruje, mogoče mu bode do tedaj ves načrt pretrsti in ga dokončati; v tem zmislu je potem tudi večina odsekova sklenila postopati.

Na Ogerskem absorbirajo vse politično gibanje bodoče volitve za državni zbor. Vsaka stranka se trudi na vse kriplje in pošilja svoje govornike okoli po deželi, da delajo propagando in pripravljajo pristaše svoje na volilni boj.

— Tudi tega predmeta sem se učil, premili gospodič moj; v svojem življenju bavi sem se z marsičem! Ali sedaj vrnite mi pokrivalo, da si obarujem nagoto svoje glave.

Nadene si kapo na glavo, stisne belkaste obrvi in me vpraša, kedo sem jaz in kedo roditelji moji.

— Unuk sem posestniki tega imetja in edini njen sorodnik. Oče in mati sta umrla.

Punin se prekriza. — Bog jima daj nebeško kraljestvo! Torej sirota ste in dedič. Takoj se vam pozna plemenitaška krv; kako vam bega po očesih, kako vam igra po žilah... ž... ž... ž...! Skušaj mi pokazati s prsti, kako se pretaka kri.

— No, ali zna vaše blagorodje, se je li pogodil moj tovariš z babico, bode li dobil mesto, katero so mu obljubili?

— Tega ne vem.

Punin vzdihne. — Eh! ko bi pač tukaj razprostrli svoj šotor, če tudi le na kratek čas! Ali romati in romati... in nikjer ne najti pokoja... in življenja šum ti noče prenehati in zmeša se ti duša....

Tuje države.

Kakor poroča „Pol. Korresp.“ iz Belega Grada, vršilo se bode kronanje kralja in kraljice letošnjo jesen; delajo se že velike priprave za to narodno svečanost. Za poslanca na Dunaj pride baje prejšnji minister zunanjih zadev, g. Bogičević, ki je že jedenkrat opravljal ta posel v naši stolnici.

„Polit. Korresp.“ odločno zanika vest, da sta dva člana hrvatske „stranke prava“, Kukuljević in Filipić, v Bukureštu se posvetovala s tajnikom ruskega poslanca ter od njega prejela ruska potna pisma. To raco je izvalil rumunski časnik „Romanul.“

Rusko ministerstvo je ukazalo zidati dve novi železnični črti na nemški meji, eno iz Bialistoka v Baranovice, drugo iz Lunijevic v Homel. Obe črti skup ste 480 vrst dolgi.

Gambettov spominek bodo 14. aprila slovesno odkrili v Cahorsu. Jules Ferry in skorej vsi njegovi ministerski kolegi bodo navzočni pri tej slavnosti, za katero napenja stranka umrlega državnika vse svoje moči.

Z madagaskarsko vlado so se začela zopet razgovarjanja, pa dvoumi se jako, bodo li imela kaj vspeha; konečno bosta pač odločevati morala meč in puška!

Turška vlada se je opravičevala pri Ruski zaradi izostalega plačila vojne odškodnine, češ, da je žitna cena tako zelo nizka postala, da ni bilo moč obljubljenih denarjev poslati. Ruski poslanec pa je 22. febr. izročil Porti drugo noto, v kateri pravi, da je že preveč zaostalega in da naj Turška naznani, s kakimi sredstvi hoče poplačati dolžne svote.

V Berlinu se snide državni zbor 6. t. m. Prva seja je odločena volitvi predsednika. Imenovanje kardinala Ledochovskega za *segretario dei memoriali* (tajnikom prošenj) naredilo je vtis, da hoče kurija sedež nadškofije poznanjske izprazniti in upa se obče, da se ta zamotana stvar v kratkem reši.

Na Angleškem je policija na sledu dvema Amerikancema, ki sta menda prinesla „peklen-ske mašine“ na razne kolodvore. Harcourt je naznanil zbornici, da je vlada ukrenila najostrejša naredbes zoper dinamitne atentate; če ne bodo zadostile, terjala bode še hujših od parlamenta. Hartington pa je poudarjal, da je glavni namen angleške politike v Sudanu, omogočiti odhod družih egiptovskih posadk in zavarovati Suakim, ki je sedaj še v nevarnosti. Časniki so bili zagnali šum, da hoče vlada takoj poklicati svojo vojsko iz Sudana in pisali so jako razburjeno o tem „blaznem“ činu vladinim. Na to se je v zgornji zbornici izjavil Lord Granville, da je ona novica po polnem izmišljena in da se prej ne vrnejo vojaki, dokler nevarnost ne mine.

V Washingtonu se zadnji čas mnogo pečajo s prepovedjo evropskih vlad, ameri-kansko svinjsko meso prodajati na naših trgih. Iščejo ustavne poti, kako bi se prišlo tej pre-

— Povejte mi, sežem mu v besedo, ali ste duhovnega stanu? Punin se obregne pri mojem vprašanju ter utrne z očesom. — Ali zakaj vprašate to, otrok moj ljubeznivi?

— Vi govorite tako, kakor bero v cerkvi.

— Ker rabim te stare réke? No, ne čudite se temu. Se vé, v navadnem govoru taki réki niso vselè na mestu; kader pa povzdigne človek svoj duh, tedaj postane tudi zlog vzvišen. Ali vam vaš učitelj, ki vam predava rusko slovesnost — saj se vam pač predava — tega nikdar ne objasnjuje?

— Ne, ne objasnjuje mi tega, odvrnem jaz. Kader smo na kmetih, takrat nimam nobenega učitelja; v Moskvi pa jih imamo mnogo.

— Ostajate li dolgo na kmetih?

— Dva meseca, več ne; babica pravi, da se na kmetih ves razvadam... Odgojiteljico imam pa tukaj.

— Francozišče, ne?

— Da, Francozinjo.

— Punin se popraska za ušesi. — Kaj ne, tako-le mamzelj?

— Da... madmuazelj Friké jo kličejo. — Na enkrat zdelo se mi je sramotno, da

povedi v okom; nalašč zato izvoljena komisija se je odločno izrekla, da tako zvana „svinjska kolera“ nikakor ni nevarna človeku. Manj odločno se je izjavila o trihinah, ker študije o tem parasitu niso še po polnem dovršene.

Iz Lime se poroča, da je v narodni skupščini peruanski prisegel Iglesias kot provizorični predsednik. Zato je pa dal kabinet svojo ostavko.

Dopisi.

Iz kamniškega okraja, 2. marcija. (Izv. dopis.) Uverjeni smo, da bodo v Vašem cenjenem listu našle prostor in mesto vse opravičene želje in pritožbe naših občin in posameznikov. Vzlasti občine v svoji celoti nemajo vedno hitrih sredstev, doseči razjasnenja ali pomoči v zadevah, katere sicer ne segajo v njih uradni delokrog, a naopak vender zadevajo in težijo slehernega občana, in zato postanejo tem bolj „pekoča“ in važna vprašanja. In tu je javnost najboljšje sredstvo! Hvalo vam bodo vedeli povsod po širni naši domovini, ako boste tako posredovalno s priobčevanjem naših želj pomagali, — ali saj posredno pro-uzročili, da se nam časi pravno tolmačijo nove, nejasne naredbes.

Kakor je znano vsakemu, kdor se je briga količ kaj za razvitek našega deželnega in državnega postavodajstva o šolskih zadevah, plačevali so do leta 1875 starši, oziroma očetje ljudske šole obiskujočih otrok za njihov pouk primerno šolnino, ali je pa tudi plačevali niso, in potem se je po občinskih predstojništvih izterjevala. V letih 1873—1875, to je zadnja leta, ker je bilo plačevanje šolnine še vkazano, zaostale pa so ž njo v našem okraji skoro — vse šolske občine, največ pač, ker je okrajno glavarstvo pri izterjevanji od občin premalo strogo postopalo in so se posamična predstojništva zanašala na to, da se bodo ti dol-govi, kateri so tu in tam narastli visoko nad sto goldinarjev, konečno vender odpisali. To zadnje se se vé da ni zgodilo, ampak okrajno glavarstvo jelo je pred dvema leti naenkrat (torej po preteku 6 do 7 let) nujno terjati te zaostale šolnine, in kakor naravno, našlo je povsod hudo opozicijo. Občinska predstojništva bila so že večinoma v drugih rokah, nego pred 6 do 7 leti, in naši ljudje niso vedeli niti umeli, kako so ti dolгови nastali. Razno sumničenje bilo je na dnevnem redu, pa o plačanju teh vsakako postavnih pristojbin nikdo niti premišljeval ni, ker vsak je dejal: Čemu bom za druge plačeval.

Stvar je stala do letos in vsi smo se nadejali, da bode deželni odbor v porazumljenji z deželno vlado te dolgove odpisati dal, vzlasti ker skoro ni bilo mogoče več pravih dolžnikov zaslediti, to je onih starišev, ki so se šolnino za svoje otroke na dolgu ostali. Kakor smo

nimam jaz, dvanajstleten deček, odgojitelja, ampak odgojiteljico, prav kakor deklice.

— Ali jaz je ne slušam, pristavim pono-sno, — kaj to meni!

Punin zmaje z glavo. — O dvorjanci, kako so se vam priljubili inostranci! Od rus-kega ste odvrnili se, — tujemu ste priklonili se, k tujcem ste obrnili se....

— Kaj je to? Vi govorite v rimah? vprašam jaz.

— Kaj mislite! Jaz to morem vselè, kader hočem, ker mi je prirojeno.

Ali v tem trenutku zazvižga nekdo za nama krepko in rezko. Hipoma skoči moj drug s klopi. — Oprostite, gospodič! glejte, kliče me tovariš, išče me.... Kaj mi neki pové? Oprostite, ne zamerite....

Punin plane v goščavo in izgine; jaz pa posedim še nekoliko na klopi. Občutil sem neko nedoločnost, ob enem pa tudi neko drugo, prijetno čuvstvo... še nikdar se nisem srečal s takim človekom, še nikoli nisem z nobenim tako govoril. Nekoliko časa še po-sanjarim... potem pa se spomnim mitološke naloge in odhitim domov. (Dalje prihodnjič.)

čuli, nameravala je to v istini deželna vlada, toda naš deželni odbor je drugače ukrenil.

Naenkrat je namreč, pred par meseci, došel po naročilu deželnega odbora ukaz do naših davkarjev, naj pobirajo od krajskih občin, v katerih so šole, po odstotkih, kateri se po kažejo v primeri davka z dotičnim gori omejenim dolgom normalnemu šolskemu zakladu, doneske, kolikor treba, da se pokrije oni dolg.

Mi bi temu nikakor ne nasprotovali, ako bi bila res cela občina odgovorna za ono šolnino, in ako bi — kar je poglavitna stvar — šolska občina identična bila s krajno občino ali s katastralno. To je pa le v nekaterih slučajih, večinoma pa morajo plačevati sedaj te odstotne doneske posestniki, katerih oni dolgotni na šolnini nikakor ne zadevajo.

Želeli bi mi prav gorko pojasnenja in hvaležni Vam bomo in Vašemu listu, ako nam pomorete do tega. Vaš dopisnik še ni imel nikdar nobenega otroka v šoli, toda letos je moral plačati tri goldinarje — take zaostale šolnine deželnemu normalnemu zakladu.

Čujemo, da bodo nekatere občine rekurirale proti omenjenemu ukazu, pa razjasnenje te zadeve bi nam bilo pred vsem prav — ljubo.

Iz logaškega okraja. (Izv. dopis.) (O pitji žganja.) Mnogo pisalo se je uže ter mnogo govorilo, kako bi se odpravilo pitje žganja; uvaževale so se uže tudi mnogostransko strašne posledice te bolezni, in deželni zbor skuša tudi kaj storiti v tem oziru. Odveč bi bilo torej, na tem mestu kazati, da vsled pijančevanja zapravlja narod denar, da uboževa, da slednji krajecar dá za to strupeno pijačo; tudi nečemo na tem mestu na drobno kazati ter razpravljati, da je najhujša posledica žganjepitja uničevanje organizma, naravnost rečeno: samomor! In če se uniči telo, ima to tudi silen upliv na njega duševno življenje. Tako, da si pivec z žganjem umori svoje telo, in posledica temu je tudi uničenje moralne moči. In ali se ne širi ravno danes posebno nemoralnost? Le ozmimo se malo v razne sloje družbe človeške! A kaj pomaga kričanje, da gori, da bode mnogo hiš pogorelo do tal, trdnih in lepih, ki bi dajale še mnogim popotnikom varno zavetje, če se pa mirno gleda, kako se ogenj širi ter prijemlje družih hiš, zraven pa se drže roke križem ter se morda toči solze. Kedo naj zabranjuje žganjepitje? Vsak državljani je to storiti dolžan, in kdor ljubi svojega bližnjega, storil bo tudi to, kajti žganje uničuje posamne ude države.

Najprvo naj oni možje, ki imajo kaj upliva v narodu, kakor: župani, duhovniki in učitelji, ne jenjajo bojevati se proti tej pijači ter ljudstvo poučevati. To bode nekoliko koristilo — drugo storiti mora država. In to koj, dokler je čas! Obdači naj se višje špirit, pazi naj se skrbno na krčmarje, postopa naj se ostreje proti pijancem. Ne vem, če je vlada v katerem kraju storila v to smer uže resne korake. Naš okraj je tako srečen, da je dobil moža, veččega g. c. kr. okrajnega glavarja, ki je, uvidevši to zlo, tudi ukrenil korake, da se odpravi. Nekdaj bile so cele noči odprte one zakotne žganjarije ter se je točil cele noči v kupicah pivcem strup. Sedanji c. kr. okrajni glavar zaukazal je strogo, da morajo biti ob določeni uri zaprte vse gostilne. S tem odpravljeni so ponočni nemiri, vpitje, in uže se prikazujejo pri nekaterih strastnih ponočevalcih ugodni uplivi. Tako naj se postopa povsod! Naš g. c. kr. okrajni glavar pokazal je tako, da umé in hoče narodu dejansko pomagati, ga rešiti propada ter ga pripraviti na pravo pot!

H....i

Razne vesti.

(Zoper novoletna darila) poslal je gosp. naučni minister Conrad-Eybesfeld vsem deželnim šolskim svetom okrožnico, v której pravi, da na nekaterih ljudskih šolah direktnim ali indirektnim načinom šolskim vodjem ali učiteljem deca ob novem letu donajajo daril. Šolske oblasti se torej pozivljajo, zabranjevati v zmislu in po naredbah

odloka z dne 17. junija 1873. l. z vso odločnostjo to razvado, ki neopravičeno obtežuje stariše.

— (Socijalista) in krojaškega pomočnika A. Srnca je v nedeljo policija v Budimpešti prišla in prišla. Preiskala je njegovo stanovanje in našla pisma in socijalistične novine, iz kojih je razvidno, da je bil v zvezi s zaprtim Pragerjem (urednikom lista „Radikale“) in socijalističnimi delavskimi društvi v Luzernu in Curihu v Švici.

— (Preneukreten.) Dolgo je uže zahajal v hišo gospé pl. H. mladi naš častnik, in lep mož je bil, da ga mu ni bilo jednacega. Zadnji predpust je mnogo plesal z gospó in po zadnjem balu ga je gnalo z nepopisno silo v hišo njegove plesalke — pogledi njeni mu niso hoteli iz glave! Čez pol ure se je govorica med obema tako zasukala. Ona: Zakaj mi pa niste že poprej povedali, da me ljubite? On: Nisem se upal, milostiva, preveč sem veroval v Vašo čednost in žalibog še le zdaj vidim, kako sem se motil! — Deset minut pozneje je korakal naš junak zopet po cesti. Na čednost gospé pl. H. bil bi še vedno prisegel kot minole dni....

— (Vreme.) Na severju je zračni tlak vedno večji in na jugu se pričinja velika ciklona; zato je pričakovati v naših krajih prihodnje dni nestanovitnega, zelo mokrega vremena.

— (Konjereja v Srbski.) Srbski konj ima v svojih žilah nekoliko arabske krvi, ki mu je ostala iz časov turškega gospodarstva. Da je pa danes toliko zgubil prejšnje lepote in moči, temu je pač le zanemarjenje krivo. Kralj in vlada njegova delujeta sedaj z vsemi sredstvi, povzdigniti konjerejo. V Avstriji kupujejo plemenito živino in ž njo hočejo izboljšati domače plemo, posebno pa izrediti večje živali, kakor so sedanje. Pri Požarevacu in Čupriji se nahajajo državne žrebčarije, ki imajo kacic 360 glav. Srbski konj je jako nizek, podoben angleškemu pony-ju, a pri tem zelo vztrajen in neobčutljiv zoper vremenske nezgode. Cena mu je 100 do 120 gold., ako je uže privajen, drugače pa ne velja čez 30 do 70 gold. Mnogo srbskih konj pokupijo ogerski kmetje zaradi male cene in lahke rabljivosti.

— (Nov Damoklejev meč.) Pri neki sodnji londonski so imeli 26. febr. porotne obravnave, ki bi se bile kmalu nesrečno končale za sodnike; meč, ki visi na steni v znamenje pravice, se je namreč odtrgal in padel na glavo spodaj sedečemu aldermanu. V veliko srečo ga ni hudo poškodoval, vender je napravil ta padec mnogo zmešnjave med sodniki in poslušalci.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) Gosp. minister pravosodja je imenoval c. kr. okr. sodnije pristava v Il. Bistrici gosp. dr. Jakoba Kavčiča sodnijskim pristavom pri deželni sodnji v Ljubljani in avskultanta Josipa Stariča pristavom okr. sodnije v Il. Bistrici.

— (Metelkova invalidna in postojinsko-jamska ustanova), založeni povodom pohoda Nj. Velikanstev cesarja in cesarice v dan 11. marcija l. 1857. v Postojini, razdelite se za l. 1884. v znesku 75 gold. 60 kr. vsled ukaza gosp. dež. predsednika med invalide: Fran Kovač in Jakob Kranjc, oba iz Postojine, Anton Nachtigall iz Bajhovca, Matija Režen iz Jelševca, Josip Štamcar iz Čužnje vasi in Šimen Ilvar iz Radule.

— (Novi c. kr. obrtniški nadzornik.) Ker so nemški in slovenski listi uže poročali o osebi novega obrtniškega nadzornika in niso podajali po polnem istinitih vestij, hočemo čitateljem „Ljub. lista“ ustreči s zanesljivimi datumi: Dr. Val. Pogačnik, obrtniški nadzornik tudi za slovenske pokrajine, rodil se je l. 1840 v Kukavinjah na Koroškem, kamor se je bil njegov ded l. 1805 ali 1806 preselil iz kranjskega trga Kroke. Pravoslovne študije je dovršil na graškem vseučilišči l. 1862 ter se je potem še eno leto kot izreden slušatelj temeljito pečal z narodnim gospodarstvom in upravnostvom. Od l. 1865 do 1869 služil je pri štajerskem namestništvu, 1869 pri okrajnih glavarstvih v Deutschlandsbergu in Celji ter je bil l. 1870 kot vladni komisar prestavljen v Beljak. Hohenwart ga je oktobra l. 1871 poklical v uredništvo „Wiener Zeitung“, kjer je uredoval gospodarstveni del in sodeloval pri političnem delu. Po padu Hohenwartovega ministerstva prevzel je

profesuro narodne ekonomije na vojaški akademiji v Dun. Novem Mestu in je to službo opravljal do l. 1876. Ko se je takrat predrugačil učni načrt, bil je njegov predmet odpravljen, in dr. Pogačnik vstopil je v mestno službo ter je kot „Amtsrath“ bil do letošnjega leta predstojnik mestne uprave v Dunajskem Novem Mestu. Februarija meseca pozvalo ga je potem trgovinsko ministerstvo med novomenovane obrtniške nadzornike.

Dr. Pogačnik je odlični strokovnjak v narodni ekonomiji in tudi kot pisatelj na jako dobrem glasu. Kar se pa tiče njegovega političnega mišljenja, se je graška „Tagespost“ zelo motila, ko ga je sans phrase prištel pristatšem nemškoliberalne stranke. Dasi rojen med koroškimi Nemci in nemški odgojen, ni nikdar zakrival svojih simpatij do Slovencev; marljivo se uči slovenščine, in še v Dunajskem Novem Mestu ob času, ko se mu niti sanjalo ni, da bode kedaj posloval med Slovenci, prebiral je z urednikom našega lista, s kojim je v prijateljski zvezi, Jurčičev roman „Cvet in sad“ ter se radoval nad izvirnim talentom slovenskega pripovedovalca. Prepričani smo tedaj, da si bode novi obrtniški nadzornik hipoma pridobil zaupanje slovenskih obrtnikov in delavcev.

— (Občni zbor hranilnega in posojilnega društva) v Ljubljani vršil se je zadnje nedeljo v steklenem salonu gostilnice „Bierhalle“ in je bil mnogobrojno obiskan. Vodja društvu, gospod Regali, pozdravi v kratkem govoru došle ude ter razlaga denarstveni promet društva. Prometa je bilo 1883. l. 71 076 gl. 70 kr. Novih udov je pristopilo 36, iz društva so prostovoljno izstopili 3, po pravilih pa sta bila izključena dva ude, torej je število ostalih udov 120. Delnic se je oddalo preteklo leto 83. 6% dividenda od delnic se izplačuje od 1. marcija 1884 naprej. V kontrolni odsek so bili izvoljeni gg. Jakob Burger, Alojzij Kajzel in J. Predika. Društveniki so bili z uspešnim društvenim poslovanjem zadovoljni.

— (Izpred porotnega sodišča.) Danes je bil zatožen Ivan Alijančič, 26 let star kmetek fant z Suhega (tržiški sodnijski okraj), radi hudo delstva težke telesne poškodbe. Stepli so se fantje v vasi Suhem in eden je udaril Antona Mežnarja s tako zvano „babico“, t. j. železom, navezanim na vrvi, po glavi, da se je zgrudil na tla. Ko je ležal na tleh, trdi A. Mežnar, da je skočil Ivan Alijančič na njega in teptal po levem spodnjem stegnu, da se je razpočila kost v stegnu in da A. Mežnar ne more leve noge več rabiti. Zatoženi Alijančič pa trdi, da je skakal po Mežnarju Fran Zupan, po domače Padarjev, in mu ta poškodoval levo nogo. Na predlog zagovornika g. dr. Ahazhizha sklene sodišče, da se obravnava odloži ter se povabijo še tri nove priče, na katere se je zatoženec sklicaval, da bodo dokazali njegovo nekrivdo.

— („Vrtec, časopis s podobami za slovensko mladino“), takó je naslov ličnemu časopisu, katerega ima naša nežna slovenska mladina v pouk in zabavo. — „Vrtec“ je stopil z letošnjim letom v trinajsto leto svojega obstoja in radi priznavamo tudi mi, da vrlo napreduje po obliki in vsebini. Danes imamo 3. list (za mesec marcij) pred seboj, iz katerega povdarjamo posebno naslednje sestavke: Ilija Muromec. Ruska pripovedka; posl. Fr. Hubad; — Nadvojvodica Marija Karolina (s podobo); — Sv. Gregor, narodna legenda; — Votivna cerkev na Dunaji (s podobo); — Zvonček in vijolica (basen); — Vrl učenec (pripovedka); — Golčavi Kras; — Črnomelj (zgodovinsko-mestopisni obrazec); — Hišna lastavica (s podobo); — Drobtine, kratkočasnice, različne naloge i. t. d. — Mi želimo, da bi se „Vrtec“, katerega je slavni c. kr. deželni šolski svet kranjski z okrožnico dne 31. oktobra 1883. l., štev. 1383, priporočil vsem okrajnim učiteljskim in šolskim knjižnicam v naročevanje, razširil povsod, koder se nahaja naša slovenska šolska mladina. „Vrtec“ stoji za celo leto 2 gold. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr. Naročnina se pošilja uredništvu „Vrtčevemu“: Mestni trg štev. 23 v Ljubljani.

— (Požarna kronika.) Prijazna vas Smokučje v radovljiškem okraji bila je 24. febr. po noči v veliki nevarnosti. Zločinska roka je zažgala kozolec Mat. Zupana, po domače Novaka, in ker je kozolec le kakih trideset korakov oddaljen od hiš, bilo se je bati, da se ogenj ne razširi. K sreči so bili vaščani o pravem času opozorjeni, in s pomočjo dosloviških sosedov se je požar urno zatrl.

— (Iz Kranja.) 3. marcija: Pretekli teden došel je v naše mesto iz Ljubljane pamflet, ki je izbudil občno nejevoljo. V poetični obliki obdeluje na nesramen način naše meščane, mej njimi najbolj spoštovane gospode, gospe in gospice. Pamflet kaže, da ga je sestavil vsekako v pismu izobražen človek, in zato moramo tako surovo postopanje, ki razširja hudobno izmišljene stvari, meče v blato najsvetejših čute in žali odlične osebe, tembolj obžalovati. To pač ni nikako junaško dejanje in oni „olikaneč“, ki je oče vmazanemu detetu, naj zna, da mu je obče zaničevanje gotovo!

— (Kraška burja) si je zopet izbrala mlado žrtev. 1. marcija peljal je 18letni Martin Možé, posestnikov sin, doma iz Potoč pri Senožcah, s tramovi obložen voz v Trst na prodaj. Ves dan je snežilo, burja je tulila, in ker fanta le ni bilo domov, odpravila se njegov oče Miha Možé s fantom Miho Čelednom ob 8. uri zvečer njemu naproti. Eno uro kasneje najdeta ga kakih 15 minut pred vasjo, v snegu ležečega in vsega tvrdega. Huda burja in snežni zameti so ga bili tako utrudili, da ni več mogel naprej. Vola sta bila kakih 50 korakov od vozne poti v snežnem zametu obstala. Neseta ga takoj na očetov dom, ali zastanje so se trudili domači in sosedi, ni bilo več mogoče probuditi ga iz smrtnega spanja.

— (Stariši, pazite na otroke!) Iz Mokronoga se nam piše: Kočar Janez Kos iz Čužne vasi šel je z doma s svojo ženo Nežo in je 2letno hčerko Jovano v varstvo prepustil osemletnemu nezakonskemu sinu svoje žene, Tomaža Šelka. Otrokom je bilo doma baje dolg čas in kmalu se odpravila v bližnji vinograd. Tomaž zakuri, in ker je bila deklica žejna, teče domu po vode. Ali predno se je mogel vrniti, prišla je nesrečna deklica ognju preblyzo, krilo se vname, in ko ji Tomaž prihiti na pomoč, bila je uže tako opečena po gorenjem životu in po rokah, da je tri dni kasneje v hudih mukah umrla. Oče se je sam prijavil mokronoški okrajni sodniji.

— (Kočevska mestna hranilnica), otvorjena v dan 11. maja 1882. l., je vzprijela l. 1883 novcev 136 000 gld. 19 kr. in njeni rezervni zaklad znaša 2356 gold.; takó poroča bilanca za minulo leto.

Najnovejše vesti.

Poslanska zbornica je sprejela v tretjem branji zakon, po katerem upniki lahko ugovarjajo dolgovom, narejenim od bankerotnih dolžnikov v zadnjih 6 mesecih pred konkurzom. Generalna debata o zakonu zaradi pridobitve gališke in bukovinske nafte je končana. Posl. Menger je sicer predlagal, da se načrt zakona vrne odseku v popravek, a minister poljedelstva je ugovarjal, češ, da je načrt dober, ker je osnovan ne le po željah producentov, temuč tudi delavskih krogov. Kupčijski minister je predložil načrt zakona o zidanji lastnih poštnih in telegrafskih poslopj v Gradcu, Olovcu in v Opavi.

Presv. cesarica je obiskala 4. marcija dunajsko občno bôlnico in pregledala klinike prof. Alberta in Billrotha; prijazno je ogovorila in tolažila mnogo bolnih revežev; vprašala je po ranjenem delavcu Melonu (ki je morilca detektiva Blôcha poprijel) in bivala je nekaj minut pri njegovi postelji. Med hochklici obilnega ljudstva je zapustila bôlnico.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Bern, 5. marcija. Schulze-ja, jednega prvih agitatorjev tukajšnjih anarhistov, so tudi zaprli.

London, 5. marcija. Graham naznanja v depeši vojnemu ministru, da se napoti v Trinktát, kjer se bodo danes zbrale skupne vojne sile. V arabskih vaseh na jugu od Tokarja našel je dva ostavljena topova, mnogo streliva in 1000 pušk.

Bern, 4. marcija. Stanovanje zaprtega predsednika anarhističnega društva, Kennel-a, je policija preiskala; vspeh je sedaj še tajna stvar.

Kahira, 4. marcija. Grahamu se je ukazalo, povrniti se v Trinktát in tam čakati novih instrukcij.

Odgovorni urednik prof. Fr. Šuklje.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 5. marcija.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	79.75
„ „ „ srebrou	80.75
Zlata renta	102.15
5 ⁰ / ₁₀ avstr. renta	95.40
Ljubljanske srečke	23.—
Delnice národne banke	844.—
Kreditne delnice	319.10
London 10 lir sterling	121.45
Napoleondor	—.—
Srebro	—.—
Cekini c. kr.	5.71
100 drž. mark	59.20
20 frankovec	9.60

Uradni glasnik

z dné 5. marcija.

Razpisane službe: Pri c. kr. finančnem vodstvu krajskem služba zemljemerca I. razreda v X. služb. stopinji; prošnje v treh tednih c. kr. fin. vodstvu. — Na jednorazredni ljudski šoli v Grahovem služba učiteljska, ob jednem prvega učitelja, z letno plačo 400 gld. in prostim stanovanjem; prošnje tekom 1 meseca c. kr. šolskemu svetu v Logatcu.

Licitacije: V petek, 7. t. m., na Poljanski cesti št. 22 ob 9. uri se prostovoljno prodajo: glasovir, omare za obleko, točajske omarice, stare skrinje s rezljanjem, pohištvena oprava i. t. d. — V torek 11. t. m. ob 9. uri dopol. vsi hrasti v baron Codellijevem gozdu na Dobravi.

Eks. javne dražbe: Posestvo Fran Mauerjevo iz Mačjega Dola, sodno cenjeno na 1022 gld., v dan 2. aprila, 2. maja in 3. junija t. l., vselej ob 9. uri dopol. v Trebnjem. — Posestvo Josip Oblakovo iz Rateč, sodno cenjeno na 2222 gld., v dan 5. aprila, 6. maja in 6. junija t. l., vselej od 11. do 12. ure dopol. v Ratečah. — Posestvo Terezije Keše iz Zupeče vasi, sodno cenjeno na 607 gld., v dan 22. in 23. aprila, 24. maja t. l., vselej dopol. od 9. do 12. ure v Krškem. — Posestvo Jos. Povhetovo iz Planine, sodno cenjeno na 1370 gld., v dan 29. marcija, 30. aprila in 31. maja t. l., vselej od 9. do 12. ure v Krškem. — Posestvo Mat. Vovkovo iz Radovice v dan 21. marcija t. l. ob 11. uri dopol. v Metliki.

Tujci.

Dné 3. marcija.

Pri **Maliči:** Wedl, uradnik južne železnice, Lederer, trgovec, oba z Dunaja. — Niefergall, zasebnik iz Radovljice. — Niefergall, zasebnica iz Kamnika. — Močilnikar, duhovnik z Dolenjskega.

Pri **Slonu:** Pelikan, trg. poltovalec iz Monakova. — Rozkovski, vitez, c. kr. potkovnik, in dr. Pogačnik, c. kr. obrt. nadzornik, iz Gradca. — Acham, c. kr. nadlejtant iz Trsta. — Binter, trgovec iz Slovenjegrada. — Prašnikar, graščak iz Kamnika. — Brullec, župnik iz Doline.

Pri **Virantu:** Kresser, komi iz Ribnice. — Rizzoli, komi iz Kočevja. — Magović iz Metlike.

Umrli so:

Dné 4. marcija: Fran Ciber, kajzarjev sin, 2¹/₂ leta, Hauptmanca št. 5, vnetje krlhja.

V bôlnici:

Dné 1. marcija: Gregor Povše, delavec, 40 let, vodenica osrčja.

Dné 2. marcija: Janez Vodnik, delavec, 33 l., jetika. — Franciska Maver, delavka, 25 l., jetika. — Lovrenc Zanoškar, kajzar, 72 l., vnetje pljuč.

Dné 3. marcija: Matevž Stergar, delavec, 63 l., vnetje pljuč.

Račune, nakladne liste, kuverte, vizitke, sploh vsakovrstne

tiskovine

izgotovlja v mičnej izvršbi in po **nizkih cenah**

tiskarna
Kleinmayr & Bamberg
v Ljubljani.

Prodajalnica

v Sv. Križu pri Kostanjevici na Dolenjskem (14)

se oddaje v najem za letno plačo 150 gld., katera se nahaja ravno na čelu farne cerkve in ima poleg štacune jedno sobo za stanovanje, klet in shrambo za drugo blago. Natančneje se izve pri gospodarju Andreju Stritarju v Sv. Križu poleg Kostanjevice.

Pri

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg
v Ljubljani

se dobivajo vedno vse

knjige društva sv. Mohorja

in tudi sledeče knjige:

Cimperman, Pesni. 60 kr.
Decker, Fizika in kemija. 70 kr.
Filipović, Kraljevič Marko u narodnih pjesmah. 90 kr.
Haderlap, Tisoč in ena noč. V snopičih po 20 kr.
Kačič-Miošić, Razgovor ugodni naroda slovinsk. 1 gld. 20 kr.
Klaić, Lehrgang der kroatischen Sprache, I., II. Theil sammt Schlüssel. 1 gld. 28 kr.
— Kroatischer Dolmetscher, 60 kr.
Kosec, Krščansko-katoliško pravoslovje. 1 gld. 20 kr.
Lapajne, Fizika za ljudske šole. 25 kr.
Orožen Val, Spisi. 60 kr.
Pačar, Zakon in žena. 40 kr.
Praprotnik, Mali šolski besednjak. 4. natis. Vezan 85 kr.
— Slovenski spisovnik. Svetovalec v vseh pisarskih opravilih. Vez. 90 kr.
Razlag J. R., dr., Pesmarica. 60 kr., vez. 80 kr.
Slomšek A. M., Zbrani spisi. I. knjiga: Pesni. 90 kr.
— Zbrani spisi. II. knjiga: Basni, prilike in povesti. 1 gld. 20 kr.
— III. knjiga: Životopisi. 1 gld. 30 kr.
Šmid Kristof, Spisi. 3 zvezki po 40 kr.
Tomšič, Dragoljubci. 45 kr.
— Peter Rokodelčič. Vez. 45 kr.
Vraz Stanko, Izabrane pjesme. 1 gld. 80 kr., elegantno v platno vezane s zlatim obrezkom 3 gld.
Žnidaršič J., Nauk o desetnih (decimalnih) razlomkih pri računih z novo mero in vago. 60 kr.

Albin K. Ahčin

trgovina s železnino in stavbinsko ključničarstvo
(11) 6—1 Ljubljana

Gledališke ulice št. 8

priporoča svojo dobro izbrano zalogo štedilnih ognjišč, pečij in namiznih ognjišč, vseh stavbinskih okovanj, raznovrstnih železnih šibik, jezičastega in čveterovatega železa, dalje priporoča tudi priznane kot najboljše in s bronasto svetinjo povodom ljubljanske izložbe odlikovane pljuge ter razno poljedelsko orodje.

A. Mayer-jeva
zaloga

piva v steklenicah

v Ljubljani

priporoča izvrstno

marčno pivo

iz pivovarne bratov Kosler (2) 3—3

v zabojčkih po 25 in 50 steklenic.

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.